

DECIZIE

23 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Ion Corolevski, Iurie Bejenaru
Galina Stratulat, Svetlana Novac

examinînd recursul declarat de către întreprinderea cu capital străin
„Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de către
întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni împotriva
Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material, cauzat în
urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii
judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013, prin care a fost
respins apelul declarat de întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”,
societate pe acțiuni, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău
din 16 iulie 2012, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La data de 13 februarie 2012, reclamanta ÎCS „Petrom-Moldova” SA s-a
adresat în judecată cu acțiune împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la
repararea prejudiciului material, cauzat în urma încălcării dreptului la executarea
în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

În motivarea acțiunii, reclamanta ÎCS „Petrom-Moldova” SA a menționat
că, la data de 30 noiembrie 2009, prin hotărîrea Judecătoriei Economice de
Circumscripție a fost admisă acțiunea civilă la cererea ÎCS „Petrom-Moldova”
SA către SRL „Algadan-Com” cu privire la încasarea din contul ultimei în contul
ÎCS „Petrom-Moldova” SA a sumei de 97880,10 lei, cît și taxa de stat în sumă de
2936,40 lei, în total suma de 100816,50 lei. Hotărîrea în cauză a rămas definitivă
și irevocabilă la data de 22 decembrie 2009, prin neatacare, reclamantei fiindu-i
eliberat și titlu executoriu.

Titlul executoriu nr. 2e-9809/2009 din 30 noiembrie 2009, emis de către Judecătoria Economică de Circumscripție privind încasarea din contul SRL „Algadan-Com” în beneficiul ÎCS „Petrom-Moldova” SA a datoriei în sumă de 97880,10 lei și 2936,40 lei taxa de stat, a fost prezentat spre executare și înregistrat la Oficiul de Executare Orhei al DEDJ la data de 29 martie 2010.

Ulterior, reclamanta a încheiat două contracte de cesiune a creanței în cauză cu un agent economic, care a preluat parțial datoria respectivă. Ca urmare a încheierilor contractelor sus-indicate, creanța ÎCS „Petrom-Moldova” SA față de SRL „Algadan-Com” s-a diminuat cu suma de 77880 lei, suma neexecutată conform titlului executoriu nominalizat, fiind de 22936,50 lei.

Începând cu data prezentării spre executare a titlului executoriu nominalizat și pînă la momentul de față, de către executorul judecătoresc (anterior OE Orhei al DEDJ), nu au fost aduse la cunoștința creditorului măsurile în scopul executării titlului executoriu dat.

Astfel, prin inacțiunile atît al Oficiului de Executare Orhei al DEDJ, cît și al executorului judecătoresc, căreia i-a fost transmis titlul executoriu nr. 2e-9809/2009, reclamantei ÎCS „Petrom-Moldova” SA i-a fost cauzat un prejudiciu material, prin faptul neexecutării hotărîrii judecătorești, ce ține de încasarea sumei restante, cît și încasarea din contul debitorului a dobînzii prevăzute de art. 619 Cod civil.

Consideră că prin omisiunea timp de mai multe 20 de luni de a lua măsurile necesare pentru a executa hotărîrea irevocabilă în cauza ÎCS „Petrom-Moldova” SA către SRL „Algadan-Com”, autoritățile moldovenești din domeniul executării hotărîrilor judecătorești, au încălcat prevederile articolului 6 § 1 CEDO.

Totodată, din cauza neexecutării hotărîrii în favoarea sa, reclamanta ÎCS „Petrom-Moldova” SA nu a putut beneficia de bunurile sale, astfel, fiind încălcat inclusiv și prevederile art. 1 al Protocolului nr. 1 CEDO.

Prejudiciul calculat pentru neexecutarea hotărîrii judecătorești, a fost calculat, reieșind din cuantumul dobînzii de întîrziere calculat la suma restantă de la data expirării termenului stabilit la art. 63 alin. (1) al Codului de executare (în redacția de pînă la reformarea sistemului de executare a deciziilor judiciare), care stabilește că documentul executoriu se aduce la îndeplinire de către executorul judecătoresc în termen de cel mult 3 luni din ziua intentării procedurii de executare, plus suma datoriei neexecutate, din momentul că persoana responsabilă de executarea titlului executoriu a refuzat restituirea titlului executoriu în adresa reclamantei.

Reclamanta ÎCS „Petrom-Moldova” SA a solicitat încasarea în folosul acesteia din urmă din contul Ministerului Finanțelor a sumei de 26025 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012 acțiunea s-a admis parțial. S-a constatat că, ÎCS „Petrom-Moldova” SA i s-a încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești din 30

noiembrie 2009 a Judecătoriei Economice de Circumscripție. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013 a fost respins apelul declarat de ÎCS „Petrom-Moldova” SA, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012.

În dezacord cu decizia sus-enunțată, recurenta ÎCS „Petrom-Moldova” SA, la data de 28 iunie 2013, în termen legal a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, în partea respingerii cerinței din acțiune privind încasarea prejudiciului material, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri privind admiterea integrală a cerinței din acțiune privind încasarea din contul statului, prin intermediul Ministerului Finanțelor în folosul recurentei ÎCS „Petrom-Moldova” SA a prejudiciului material, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, în mărime de 26025 lei.

În motivarea amplă a recursului, recurentul a indicat în esență că, la emiterea deciziei, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, manifestată prin neaplicarea unei legi care trebuia să fie aplicată și prin interpretarea eronată a legii.

În acest context, recurenta ÎCS „Petrom-Moldova” SA a menționat că, este eronată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind neconfirmarea de către recurentă prin probe veridice a prejudiciului material real suportat.

Or, perioada reală de neexecutare și calculul sumelor cu titlu de prejudiciu material se va distinge în două capete – prejudiciu material (de obicei valoarea obiectului neexecutării) și penalități (dobînda de întârziere) calculate prin prisma prevederilor art. 619 Cod civil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis pentru considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Actele cauzei denotă că, recurenta ÎCS „Petrom-Moldova” SA s-a adresat în judecată cu acțiune împotriva Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, în mărime de 26025 lei.

Astfel, s-a stabilit că, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii parțiale a acțiunii.

Pentru a emite soluția sus-indicată, instanța de fond a reținut că, suma de 26025 lei, de fapt constituie suma datoriei neachitate stabilită prin hotărîrea neexecutată. Iar, recurenta ÎCS „Petrom-Moldova” SA, contrar prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, nu a prezentat careva probe, care ar

confirma prejudiciul material suportat. Drept urmare, s-a constatat că, recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA i s-a încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din 30 noiembrie 2009.

Aceeași soluție a fost reținută și de instanța de apel, cu indicarea în mod suplimentar a faptului că, prejudiciul material este acel prejudiciu care a reieșit în urma neexecutării hotărârii și nu constituie suma stabilită prin hotărârea, care urma a fi executată.

Verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, coroborat normelor de drept material aplicabile raportului juridic litigios, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiat recursul declarat de către ÎCS „Petrom-Moldova” SA, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, fiind pasibile de a fi casate parțial, în partea respingerii acțiunii intentate de ÎCS „Petrom-Moldova” SA privind repararea prejudiciului material, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, din considerentele ce urmează.

Astfel, analizând circumstanțele faptice ale cauzei și actele anexate la materialele dosarului, instanța de recurs reține că, recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA i-a fost eliberat titlu executoriu nr. 2e-9809/2009 din 30 noiembrie 2009, emis în temeiul hotărârii Judecătorei Economice de Circumscripție din 30 noiembrie 2009, privind încasarea din contul SRL „Algadan-Com” în beneficiul ÎCS „Petrom-Moldova” SA a datoriei în sumă de 97880,10 lei și suma de 2936,40 lei cu titlu de taxă de stat, (f.d.7).

Prin răspunsul Ministerului Justiției din 26 decembrie 2011 reiese că, în temeiul prevederilor art. 50 și 52 din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 cu privire la executorii judecătorești și în corespundere cu ordinul Departamentului de Executare nr. 392 din 28 septembrie 2010 cu privire la organizarea procesului de transmitere-predare a procedurilor executorii aflate în restanță și arhiva secțiilor civile ale oficiilor de executare, procedura executorie privind încasarea de la SRL „Algadam-Com” în beneficiul ÎCS „Petrom-Moldova” SA a datoriei în sumă de 97880,10 lei și suma de 2936,40 lei a fost transmisă executorului judecătoresc Mașnic Daniela, (f.d.11).

Prin contractele de cesiune de creanță din 06 august 2010 și respectiv din 30 noiembrie 2010, recurenta ÎCS „Petrom-Moldova” SA a cesionat parțial creanța față de SRL „Algadan-Com” în favoarea SRL „Petsarmet”. Prin urmare, creanța recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA față de SRL „Algadan-Com” s-a diminuat cu suma de 77880 lei, suma neexecutată conform titlului executoriu sus-indicat, fiind în mărime de 22936,50 lei, (f.d.12-17).

În conformitate cu art. 2 alin. (1) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la

executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Potrivit reglementărilor art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărîrilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Conform prevederilor art. 2 alin. (4) al Legii nominalizate mai sus, prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se repară de către stat. Reparația prejudiciului se face de la bugetul de stat.

În temeiul dispoziției art. 2 alin. (6) al aceleiași Legi, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Finanțelor, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Art. 5 alin. (1) al aceleiași Legi statuează precum că, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Reieșind din circumstanțele de fapt enunțate în raport cu normele legale sus-indicate, instanța de recurs conchide în favoarea concluziei instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind constatarea că, recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA i s-a încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Economice de Circumscripție din 30 noiembrie 2009.

Or, intimatul Ministerul Finanțelor, contrar dispoziției art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, nu a prezentat probe admisibile și pertinente întru confirmarea lipsei de încălcare a dreptului recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Totodată, cu referire la cele enunțate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind neîntemeiată soluția instanțelor de judecată în ceea ce privește respingerea cerinței din acțiunea intentată de ÎCS „Petrom-Moldova” SA privind încasarea din contul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 26025 lei cu titlu de prejudiciu material, din următoarele considerente.

În acest context, instanța de recurs remarcă că, la aprecierea prejudiciilor materiale se va lua în calcul perioada reală de neexecutare și calculul sumelor cu titlu de prejudiciu material se va distinge în două capete – prejudiciu material real (de obicei valoarea obiectului neexecutării) și penalități (dobânda de întârziere) calculate prin prisma prevederilor art. 619 Cod civil. Sarcina probării prejudiciului material și a dobânzilor de întârziere cade pe seama reclamantului.

Prejudiciu material ar putea să apară exclusiv atunci când există o legătură de cauzalitate între pretinsa violare a dreptului la durata rezonabilă a procedurilor și pierderi materiale datorită imposibilității de a se folosi de drepturi pecuniare sau de a se bucura de fructele acestora (Cravenco vs Moldova, Boboc vs Moldova).

Pe cale de consecință, instanța de recurs consideră întemeiată solicitarea recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA privind repararea prejudiciului material, constituit din suma neexecutată din hotărârea judecătorească irevocabilă – 22936,50 lei și dobânda de întârziere, calculată la suma restantă de la data expirării termenului pentru executare – 3088,50 lei, iar în total suma de 26025 lei.

Or, suma neexecutată din hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 30 noiembrie 2009 a fost confirmată prin probe admisibile și pertinente, anexate la materialele dosarului.

În ceea ce privește suma dobânzii de întârziere, instanța de recurs o apreciază ca fiind veridică, dat fiind faptul că, intimatul Ministerul Finanțelor nu a prezentat obiecții în acest sens.

Astfel că, instanța de recurs consideră întemeiate argumentele recurenteii ÎCS „Petrom-Moldova” SA.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia instanței de apel din 14 mai 2013 și hotărârea primei instanțe din 16 iulie 2012, în partea respingerii pretenției din acțiunea intentată de ÎCS „Petrom-Moldova” SA cu privire la repararea prejudiciului material, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea pretenției din acțiunea intentată de ÎCS „Petrom-Moldova” SA cu privire la încasarea sumei de 26025 lei cu titlu de prejudiciu material, cauzat în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art.art. 444, 445 alin. (1) lit. b), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni.

Decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de către întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material, cauzat în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, se casează parțial, în partea respingerii acțiunii intentate de întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni privind repararea prejudiciului material, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care:

Se admite pretenția din acțiunea intentată de întreprinderea cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material, cauzat în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Se încasează în beneficiul întreprinderii cu capital străin „Petrom-Moldova”, societate pe acțiuni din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 26025 (douăzeci și șase mii douăzeci și cinci) lei, cu titlu de prejudiciu material, cauzat în urma încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 14 mai 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 iulie 2012 se mențin, fără modificări.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Ion Corolevschi

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac